

Boganmeldelse – MUSIK OG DEMENS

Musikaktiviteter og musikterapi med demensramte

Anmeldt af **Anne Lisbeth Møller**

Uddannet musikterapeut fra NYU, New York samt Münster, Tyskland, ansat ved Lokalcen-
ter Tranbjerg, Århus. Kontakt: almaarhus@yahoo.dk

Ochsner Ridder H.M. (2005). Musik og Demens – Musikaktiviteter og musikterapi med demensramte. Århus, Forlaget KLIM. 233 sider. Pris 249 kr.

Introduktion

Første udgave af MUSIK OG DEMENS udkom i 2002. Nu er bogen udkommet i en revideret anden udgave. Bogens ærinde er, via en systematisk litteratursøgning, at beskrive eksisterende materiale vedrørende musikaktiviteter og musikterapi med demensramte – således at også personale, frivillige og pårørende kan orientere sig indenfor feltet. Læseren gøres klart, at samværsformer med musik og musiknydelse selvfølgelig ikke er nogen ny opfindelse, men at det her sættes i nogle professionelle rammer. Endnu findes der ikke et manual, der kan dosere musik, men en ting synes sikker: musik går ikke i enhver situation og ikke til enhver lejlighed, og vi der beskæftiger os med musik har nok alle oplevet øjeblikke, hvor det nærmere oplevedes som støj. Hanne Mette Rid-

der spekulerer selv: "Måske er det med musik som med sildemadder. Sild smager godt til en frokost med snaps, men ikke sammen med morgenkaffen" (s. 63). Man kan ikke altid forlade sig på, at familie og pårørende i virkeligheden kender ens musiksmag – og hvem ved: måske har den ændret sig fra for længe siden. Måske skifter den i takt med, hvordan man har det. Derfor er det så utroligt vigtigt, at det er – om ikke en uddannet musikterapeut – så en person med indsigt og indlevelsessevne – der har med den demensramte at gøre.

Bogens opbygning og indhold

Det er forfatterens intention, at bogen (også) skal kunne bruges som en håndbog og opslagsbog. Bogen falder i tre dele, hvoraf størstedelen – bogens I. del – omhandler

musikaktiviteter. I. del består af 17 kapitler som omhandler musikaktiviteter og terapi inklusive et kapitel om vibroakustisk terapi og vibrotaktil stimulation samt et kapitel om udredning og assessment.

II. del er en uddybende teoretisk del over tre kapitler. Først gennemgås musiknydelse og konstruktiv regression, dernæst indholdet i musikterapeutiske forløb. Til slut et kapitel om den nyeste viden om musik i hjernen. III. del er ét stort kapitel. Kapitlet behandler vigtige spørgsmål man bør forholde sig til i den gennemgåede litteratur både hvad angår metode og baggrundsfaktorer. Forfatteren påpeger forskellige ting man skal være opmærksom på, bl.a. nødvendige forbehold over for alt det, man ikke kan udlede af pågældende beskrivelser eller forskningsprojekter. Man skal desuden være opmærksom på forskellige forsknings-traditioner, forskellige kulturer, økonomiske og politiske forhold, der aftvinger eller tillader helt andre forhold indenfor demensplejen, end vi kan forestille os, og som kun ligger implicit i de forskellige dokumentationer. Bogen afsluttes med litteraturliste samt indeks.

Bogen er baseret på 92 undersøgelser som omhandler musik og demens. Divergensen i materialet er stor. Inden for musikterapilitteraturen er langt de fleste offentliggjorte artikler inden for demensområdet nordamerikanske (64%) overvejende i den amerikanske behavioristiske tradition. Vi er mere psykodynamisk orienteret med en personorienteret eller eksistentielistisk tilgang i Danmark.

Til indehavere af første udgave kan berettes, at forfatteren har beholdt den grundlæggende opbygning af bogen. Visse dele af teksten er redigeret, og der er flyttet om på et par af kapitlerne. Stikordene i margenen er udeladt i den nye udgave, mens "kasse-vignetterne", som fremhæver vigtige pointer

er bibeholdt. Litteratursøgningen, som bogen er baseret på, er gentaget. Vi har dermed på dansk en nu helt opdateret samlet beskrivelse af musikalsk og musikterapeutisk arbejde med demensramte samt en gennemgang af forskningen på dette område.

Bogens sprog

Hanne Mette O. Ridder er en gudsbenådet skribent. Jeg fremhæver det som et vigtigt element, læseren får i tilgift. Alle som arbejder med demensramte kan trække værdifuld hjælp ud af bogen. Ridder nævner, "at i forhold til begreberne kurativ og palliativ pleje, ligger demensplejen i en gråzone præget af diagnosen" (s. 199). Den gråzone er man som personale nød til at forholde sig til og balancere i. I kommunikationen med den demensramte er det essentielt at man som professionel kan hjælpe med at både rumme situationen og sætte ord på. Ridders lange erfaring som terapeut og forsker i musik og demens regiet har bidraget til begreber og præcise formuleringer af den værdige forholden sig til den uhelbredeligt syge "som et levende menneske med livsgnist, følelser og behov" (s. 199). Bogen er gennemsyret af refleksioner, der giver sig det fornemste udtryk.

Hvem henvender bogen sig til

Som musikterapeut tror jeg ikke, man undgår en seriøs gennemlæsning dels for at forholde sig til forskningsprincipperne og dels fordi man får så mange vigtige informationer på "uventede" steder i bogen. Som opslagsbog – her tænker jeg især på ikke uddannede musikterapeuter – synes jeg første udgave er mere spiselig. Den er trykt i et større format og indeholder kodeord i margenen, der gør det hurtigt at orientere sig. Derimod er denne nye udgave en, man kan have på skødet de timer, det tager at læse den.

For en fagperson, der arbejder med mennesker, der er diagnosticeret med demens, vil MUSIK OG DEMENS være en guldgrube i lang tid frem. Den er spækket med viden, som slet ikke kan kaperes på en gang, og der er pile, der peger fremad som inspiration til at udvikle det arbejde, der skal gøres ikke mindst m.h.t. assessment og dokumentation, så forskningen også får en bedre chance for at vise bredden i det kliniske arbejde samt effekten af det endnu trods alt økonomisk trængte musikterapigebet. I dag

hvor målsætningen i ældreplejen er trivsel og det gode hverdagsliv, får Hanne Mettes Ridders forskning og konklusioner ekstra relevans. Hun har beskrevet musikkens funktioner inden for demensomsorgen og stillet 6 mulige begrundelser op for, hvorfor det kunne være relevant at anvende musiktiltag inden for demensområdet – nemlig økonomiske, etiske, medmenneskelige, samfundsmæssige, sundhedsfaglige samt personalehensyn. Der er nok at tage fat på.